

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 Уз 5/2017
07.03.2018. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Весне Поповић, председника већа, Лидије Ђукић и Божидара Вујичића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Јелена Стојановић, адвокат из ..., против туженог „ББ“ из ..., чији је пуномоћник Стефан Голубовић, адвокат из ..., због заштите у вези са узбуњивањем, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против решења Апелационог суда у Београду Гж1 Уз 17/16 од 08.12.2016. године, у седници одржаној 07.03.2018. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ решење Апелационог суда у Београду Гж1 Уз 17/16 од 08.12.2016. године и решење Вишег суда у Београду П Уз 98/16 од 18.10.2016. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Решењем Вишег суда у Београду П Уз 98/16 од 18.10.2016. године тужба је одбачена.

Решењем Апелационог суда у Београду Гж1 Уз 17/16 од 08.12.2016. године одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђено решење Вишег суда у Београду Уз 98/16 од 18.10.2016. године.

Против другостепеног решења тужилац је изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, битних повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 294. ЗПП, која је учињена у поступку пред другостепеним судом и због прекорачења тужбеног захтева у поступку пред другостепеним судом.

Тужени је доставио одговор на ревизију.

Испитујући побијано решење на основу члана 420. став 1. и 6. у вези члана 408. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“ бр.72/11 и 55/14), на чију примену упућује члан 23. став 5. и 6. Закона о заштити узбуњивача („Сл. гласник РС“, број 128/2014), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Приликом одлучивања другостепени суд није прекорачио тужбени захтев јер о тужбеном захтеву није ни одлучено, већ је тужба одбачена.

У овом поступку тужилац је тражио да се утврди да је према њему предузета штетна радња у вези са узбуњивањем на тај начин што је тужени тужиоцу отказао уговор о раду са припадајућим анексом, решењем од 08.12.2015. године, да се обавезе тужени да тужиоцу плати на име нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде части и угледа 2.500.000,00 динара са законском затезном каматом од дана пресуђења до исплате, да се обавезе тужени да тужиоцу плати на име нематеријалне штете за претрпљени страх 2.500.000,00 динара са законском затезном каматом од дана пресуђења до коначне исплате и да се обавезе тужени да о свом трошку објави пресуду у дневном листу „...“, који се дистрибуира на територији Србије у року од 8 дана од пријема писменог отправака пресуде, те да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка. Према чињеничним наводима тужбе, тужилац је, као један од руководилаца код туженог, сазнао да тужени користи неисправне уређаје за детекцију присуства опасног гаса, о чему је обавестио надлежну службу. Тужени није прекинуо производни процес већ је тужиоцу отказао уговор о раду. На рочишту за главну расправу од 18.10.2016. године, тужилац је обавестио суд да је пред Основним судом у Вршцу покренут поступак ради поништаја решења о отказу уговора о раду.

Полазећи од садржине тужбе којом се тражи заштита у вези са узбуњивањем, погрешно су нижестепени судови одлучили када су тужбу одбацили.

Закон о заштити узбуњивача у члану 26. став 1. прописује да се тужбом за заштиту у вези са узбуњивањем може тражити: 1) утврђење да је према узбуњивачу предузета штетна радња; 2) забрана вршења и понављања штетне радње; 3) уклањање последица штетне радње; 4) накнада материјалне и нематеријалне штете; 5) објављивање пресуде донете по тужби поднетој из разлога предвиђених у тачки 1) до 4) овог става у средствима јавног информисања, о трошку туженог. Ставом 2. прописано је да тужбом из става 1. овог члана не може се побијати законитост појединачног акта послодавца, којим је решавано о правима, обавезама и одговорностима запосленог по основу рада. Чланом 27. истог закона, прописана су права узбуњивача у посебним поступцима, па је тако ставом 1. прописано да у тужби за оцену законитости појединачног акта послодавца којим је решавано о правима, обавезама и одговорности узбуњивача по основу рада, по посебним прописима, узбуњивач може истаћи навод да појединачни акт послодавца представља штетну радњу у вези са узбуњивањем, ставом 2. прописано је да навод из става 1. овог члана може се истаћи у тужби или на припремном рочишту, а после тога само ако

подносилац навода учини вероватним да без своје кривице није могао да раније изнесе тај навод, а ставом 3. прописано је да у посебном поступку суд оцењује основаност навода да појединачни акт послодавца представља штетну радњу у вези са узбуњивањем, у складу са овим законом.

У конкретном случају, тужилац је поднео тужбу са кумулативним тужбеним захтевима, захтевом за утврђење да је према њему као узбуњивачу предузета штетна радња у вези са узбуњивањем на тај начин што му је престао радни однос отказом уговора о раду и захтевом за накнаду нематеријалне штете.

По оцени Врховног касационог суда у ситуацији када узбуњивач тврди да му је појединачним актом послодавца повређено право прописано чланом 5. Закона о заштити узбуњивача, заштиту свог права може да оствари у посебном поступку на начин који је прописан цитираном одредбом члана 27. овог закона. Узбуњивач може да истакне навод да појединачни акт послодавца, конкретно решење о отказу уговора о раду, представља штетну радњу у вези са узбуњивањем само у тужби за оцену законитости тог акта и у том посебном поступку суд оцењује основаност навода да појединачни акт послодавца представља штетну радњу у вези са узбуњивањем у складу са одредбама Закона о заштити узбуњивача. Законом је искључена двострука или паралелна надлежност у случају отказа уговора о раду или друге одлуке о појединачним правима, која припадају узбуњивачу по радноправним или другим посебним прописима. Међутим, приликом одлучивања судови су пропустили да утврде да ли је законитост решења о отказу уговора о раду била предмет оцене у посебном поступку у смислу члана 27. Закона о заштити узбуњивача, имајући у виду наводе пуномоћника тужиоца са рочишта од 18.10.2016. године. У зависности од одлуке основног суда у поступку оцене законитости појединачног акта којим је решавано о правима, обавезама и одговорностима по основу рада запосленог, те исходу тог поступка, првостепени суд мора мериторно да одлучи о захтеву за накнаду нематеријалне штете узбуњивача у смислу члана 22. Закона о заштити узбуњивача, те да утврди да ли је према тужиоцу била предузета штетна радња.

У поновном поступку првостепени суд ће одлучити о захтеву тужиоца тако што ће имати у виду примедбе на које је указано овим решењем.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци на основу члана 420. ст.1. и 6. у вези члана 415. став 1. Закона о парничном поступку и члана 23. став 6. Закона о заштити узбуњивача.

**Председник већа - судија
Весна Поповић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић